

Piotr Maciej Skorupiński

Warszawa

Kryterialny wymiar trafności interpretacji wyników egzaminu gimnazjalnego

W obu podejściach do problematyki trafności – tradycyjnym, wyróżniającym kilka typów trafności, i współczesnym, które tak lakonicznie scharakteryzował w jednym ze swoich ostatnich tekstów Samuel Messick, pisząc:

Każda trafność jest jednego rodzaju – dosłownie ujmując: trafnością teoretyczną (Messick, 1998: 37)

– interpretacja wyników testu prowadzona lub oceniana być może w związku z danymi zgromadzonymi za pomocą innych metod czy narzędzi badawczych. Tradycyjnie w ten sposób wykorzystywano – na przykład – Stanfordzką Skalę Bineta czy takie wskaźniki osiągnięć szkolnych, jak oceny szkolne, w celu określenia trafności licznych testów inteligencji (por.: Gould, 1981: 177; Anastasi, Urbina, 1999: 167, 172). Współcześnie badanie korelacji wyników testowania z wynikami innych pomiarów ujmowane jest jako podstawa sądu określającego stopień, w jakim rozważane relacje odpowiadają przyjętej teorii (Messick, 1994: 21–22), sądu – jak mierniam – nie do przecenienia w procesie walidacji.

Na ten aspekt badania trafności decyzji selekcyjnych, podjętych w związku z wynikami testów osiągnięć szkolnych, wskazałem w *Trafności interpretacji wyników egzaminu gimnazjalnego w rekrutacji kandydatów do publicznej szkoły ponadgimnazjalnej* (Skorupiński, 2002: 43–44). Studium niniejsze stanowi swoistą kontynuację, a jednocześnie pogłębienie tamtego badania. Z jednej strony bowiem powraca w nim problem korelacji wyników egzaminu ze stopniami szkolnymi, rozważany w perspektywie pytania o trafność diagnostyczną narzędzia pomiarowego. Z drugiej jednak, problem ów postawiony zostanie w świetle nowym – wątpliwości dotyczących trafności prognostycznej ubiegłorocznych testów wykorzystanych na egzaminie gimnazjalnym. Kwestie powyższe przedstawione będą z wykorzystaniem danych zebranych metodą analizy takich dokumentów, jak świadectwa ukończenia gimnazjum oraz zaświadczenia

o szczegółowych wynikach egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, złożone w trakcie dwóch kolejnych rekrutacji do warszawskiego liceum ogólnokształcącego, scharakteryzowanego w *Trafności interpretacji...*, a także dzienniki lekcyjne klas składających się z uczniów, którzy zostali przyjęci do wspomnianej szkoły w wyniku procesu naboru z przełomu czerwca i lipca 2002 r.

Zgromadzony tą metodą zbiór danych – w skład którego weszły wykorzystany wcześniej w *Trafności interpretacji...* podzbiór 1315 zestawów wyników egzaminu gimnazjalnego z 14 i 15 maja 2002 r. oraz stopni z wybranych przedmiotów szkolnych ze świadectw ukończenia gimnazjum, wydanych w czerwcu 2002 r., podzbiór 725 zestawów szczegółowych wyników egzaminu gimnazjalnego z 8 i 9 maja 2003 r. oraz stopni z języka polskiego, historii i matematyki ze świadectw ukończenia gimnazjum, wydanych w czerwcu 2003 r., a także podzbiór 235 zestawów stopni z tych samych przedmiotów, uzyskanych przez uczniów klas I liceum w roku szkolnym 2002/2003 w trakcie obu klasyfikacji: śród- i końcoworocznej – poddano analizie w środowisku SPSS 10.0.5.

Wyniki analizy scharakteryzowanego powyżej zbioru danych zestawione zostały w przedstawionych poniżej trzech macierzach korelacji pomiędzy wynikami egzaminu gimnazjalnego i stopniami szkolnymi, przy czym tabela 1 stanowi przypomnienie badania zrelacjonowanego w *Trafności interpretacji...*, tabela 2 – jego uzupełnienie, natomiast tabela 3 prowadzi ku wątpliwościom związanym z trafnością prognostyczną testów wykorzystanych do przeprowadzenia egzaminu gimnazjalnego w maju 2002 r.

Tabela 1 zawiera wartości współczynnika r-Pearsona, określające korelacje pomiędzy wynikami egzaminu gimnazjalnego, który odbył się w maju 2002 r. i stopniami ze świadectw ukończenia gimnazjum, wydanymi w czerwcu tego samego roku.

Tabela 1.

Macierz korelacji pomiędzy wynikami egzaminu gimnazjalnego z maja 2002 roku a stopniami ze świadectw ukończenia gimnazjum

	Stopień na świadectwie ukończenia gimnazjum		
	z języka polskiego	z historii	z matematyki
Wynik egzaminu w części humanistycznej	0,371 (n = 1301)	0,298 (n = 1194)	0,338 (n = 1313)
Wynik egzaminu w części matematyczno-przyrodniczej	0,389 (n = 1301)	0,372 (n = 1194)	0,588 (n = 1313)

Źródło: Skorupiński, 2002: 46

Przedstawione w tabeli 1 zestawienie wartości współczynników r-Pearsona nie tylko świadczy o niskiej korelacji pomiędzy wynikami egzaminu a stopniami ze świadectw (wyjątkowe miejsce w tym kontekście zajmuje relacja: wynik egzaminu w części matematyczno-przyrodniczej – stopień z matematyki, świadcząca o umiarkowanej

sile związku), lecz przede wszystkim szokuje wyższymi wartościami współczynników korelacji między wynikami egzaminu w części matematyczno-przyrodniczej a stopniami z języka polskiego i historii od wartości współczynników określających relacje pomiędzy wynikami egzaminu w części humanistycznej a stopniami z tych właśnie przedmiotów szkolnych. Tabela 2, ukazująca miary korelacji pomiędzy wynikami egzaminu gimnazjalnego, który odbył się rok później, i stopniami ze świadectw ukończenia gimnazjum z czerwca 2003 r. tylko nieznacznie modyfikuje ten obraz.

Tabela 2.

Macierz korelacji pomiędzy wynikami egzaminu gimnazjalnego z maja 2003 roku a stopniami ze świadectw ukończenia gimnazjum

	Stopień na świadectwie ukończenia gimnazjum		
	z języka polskiego	z historii	z matematyki
Wynik egzaminu w części humanistycznej	0,412 (n = 723)	0,312 (n = 655)	0,330 (n = 723)
Wynik egzaminu w części matematyczno-przyrodniczej	0,244 (n = 724)	0,203 (n = 656)	0,568 (n = 724)

W tabeli 2 nie pojawiają się już te frapujące relacje pomiędzy wartościami współczynników, o których była mowa wyżej. Wciąż jednak przedstawione w niej miary – chociażby korelacja pomiędzy wynikami egzaminu w części humanistycznej a stopniami z języka polskiego (a w dwóch kolejnych latach na poziomach – odpowiednio – 0,37 i 0,41) – świadczą o umiarkowanej bądź wręcz niskiej korelacji pomiędzy wynikami egzaminu a stopniami szkolnymi z przedmiotów obejmujących treści kształcenia znajdujące się w dziedzinie testowania.

Doniosłe konsekwencje takiego stanu rzeczy dla procesu naboru kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych, który miał miejsce na przełomie czerwca i lipca 2002 r., zostały już zasygnalizowane w *Trafności interpretacji...* (Skorupiński, 2002). Procedury rekrutacyjne, wdrożone w 2003 r. w szkołach województwa mazowieckiego na mocy Zarządzenia nr 5 Mazowieckiego Kuratora Oświaty z dnia 7 lutego 2003 r. [15]¹, precyzującego (na podstawie zmienionego – w styczniu 2003 r. [11] – Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 sierpnia 2001 r. [12] w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół²) sposób przeliczania na punkty ocen z języka polskiego, trzech wybranych zajęć edukacyjnych,

¹ Bibliograficzny opis przywoływanych aktów prawnych znajduje się w sekcji *Akty prawne*, według odnośników w nawiasach kwadratowych.

² Por. § 21 pkt 2a – w nowym brzmieniu: „Kurator oświaty [...] ustala, we współpracy z dyrektorami szkół ponadgimnazjalnych, sposób przeliczania na punkty ocen z języka polskiego i trzech wybranych zajęć edukacyjnych oraz wyników egzaminu [...], a także sposób punktowania innych osiągnięć kandydatów”.

wyników egzaminu gimnazjalnego oraz innych osiągnięć kandydatów³, stan ten utwierdziły. Właściwie jeden sposób użytkowania wyników standaryzowanych testów osiągnięć w powiązaniu ze stopniami szkolnymi – mocą decyzji zakorzenionych w określonej filozofii edukacji – przyjęto jako obowiązujący, mimo że w tym samym czasie wystawione już były absolwentom gimnazjów z roku 2002 – w takim właśnie trybie przyjętym do szkół ponadgimnazjalnych kilka miesięcy wcześniej – oceny w klasyfikacji semestralnej. Oceny konstytuujące zarazem kryterialny wymiar trafności interpretacji wyników egzaminu gimnazjalnego.

Tabela 3 przedstawia – w zacięniowanych polach – wartości współczynników korelacji pomiędzy wynikami egzaminu z maja 2002 r. i stopniami z trzech przedmiotów szkolnych w klasyfikacjach śród- i końcoworocznej, przeprowadzonych w wybranym na potrzeby niniejszego studium liceum ogólnokształcącym, w którym nauki w dziewięciu klasach pierwszych w roku szkolnym 2002/2003 pobierało 303 uczniów. Do obliczeń zaprezentowanych miar wykorzystane zostały próby o liczebności warunkowanej okolicznościami dostępu do dokumentów stanowiących przedmiot analizy (na przykład pominięto dwa oddziały szkolne z powodu niedostępności dzienników lekcyjnych i arkuszy ocen w czasie zbierania danych). Jednocześnie w tabeli 3 wyeksponowano – również w polach zacięniowanych – wartości współczynników korelacji pomiędzy stopniami szkolnymi ze świadectw ukończenia gimnazjum i ocenami zatwierdzonymi w dwóch pierwszych klasyfikacjach w szkole ogólnokształcącej.

Porównanie zamieszczonych w zacięniowanych polach wartości prowadzi do pytania o taką miarę osiągnięć ucznia, która umożliwiłaby bardziej trafne diagnozowanie i prognozowanie stanu realizacji celów kształcenia. Czy wykorzystywanie wyników egzaminu gimnazjalnego w rekrutacji kandydatów do szkoły ponadgimnazjalnej jest odpowiednim sposobem na wyselekcjonowanie tych uczniów, którzy są do nauki w szkole o określonej specyfice najlepiej przygotowani? Czy nie bardziej właściwym (a zarazem mniej kosztownym) rozwiązaniem problemu naboru byłoby zastosowanie nauczycielskich ocen wyrażonych stopniem na świadectwie ukończenia gimnazjum jako jedyne kryterium selekcji, skoro charakteryzują się one – mimo że niewiele (na przykład korelacje pomiędzy ocenami wystawionymi przez polonistów i historyków szkół obu szczebli wynoszą – odpowiednio – 0,42 i 0,5, podczas gdy korelacje pomiędzy wynikami testu w części humanistycznej a stopniami z języka polskiego i historii w klasyfikacji końcoworocznej osiągają wartości – również odpowiednio – 0,31 i 0,22), lecz jednak – wyższą trafnością prognostyczną niż wyniki standaryzowanych testów osiągnięć w dotychczasowej postaci?

Powyzsze pytania wiążą się z zasadniczym problemem niniejszego studium – oceną określonej interpretacji wyników egzaminu gimnazjalnego, prowadzoną w kontekście danych kryterialnych, ujawniających przedstawioną w tabeli 3, jak również w tabeli 1 i tabeli 2, sieć korelacji. Problem ten sprowadzić można do pytania o stopień, w jakim wspomniany układ korelacji uzasadnia decyzje i działania rekrutacyjne

³ Sposób przeliczania wybranych wskaźników osiągnięć kandydatów, ustalony przez poszczególnych kuratorów oświaty, przedstawia tabela 4.

Tabela 3.
Macierz korelacji pomiędzy wynikami egzaminu gimnazjalnego
a stopniami szkolnymi w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnej

		Wyniki egzaminu gimnazjalnego		Stopnie ze świadectw ukończenia gimnazjum			Stopnie w klasyfikacji śródrocznej w szkole ponadgimnazjalnej			Stopnie w klasyfikacji końcoworocznej w szkole ponadgimnazjalnej		
		w części hum.	w części mat.-przyr.	z języka polskiego	z historii	z matematyki	z języka polskiego	z historii	z matematyki	z języka polskiego	z historii	z matematyki
Wyniki egzaminu gimnazjalnego	w części hum.	1,00 (n = 205)	0,30 (n = 205)	0,27 (n = 203)	0,21 (n = 187)	0,16 (n = 205)	0,25 (n = 203)	0,27 (n = 203)	0,33 (n = 203)	0,31 (n = 203)	0,22 (n = 203)	0,24 (n = 203)
	w części mat.-przyr.	0,30 (n = 205)	1,00 (n = 205)	0,31 (n = 203)	0,28 (n = 187)	0,49 (n = 205)	0,19 (n = 203)	0,25 (n = 203)	0,44 (n = 203)	0,25 (n = 203)	0,15 (n = 203)	0,40 (n = 203)
Stopnie ze świadectw ukończenia gimnazjum	z języka polskiego	0,27 (n = 203)	0,31 (n = 203)	1,00 (n = 203)	0,48 (n = 187)	0,45 (n = 203)	0,44 (n = 201)	0,30 (n = 201)	0,34 (n = 201)	0,42 (n = 201)	0,44 (n = 201)	0,34 (n = 201)
	z historii	0,21 (n = 187)	0,28 (n = 187)	0,48 (n = 187)	1,00 (n = 187)	0,38 (n = 187)	0,32 (n = 185)	0,46 (n = 185)	0,29 (n = 185)	0,36 (n = 185)	0,50 (n = 185)	0,34 (n = 185)
	z matematyki	0,16 (n = 205)	0,49 (n = 205)	0,45 (n = 203)	0,38 (n = 187)	1,00 (n = 205)	0,21 (n = 203)	0,23 (n = 203)	0,55 (n = 203)	0,27 (n = 203)	0,25 (n = 203)	0,57 (n = 203)
Stopnie w klasyfikacji śródrocznej w szkole ponadgimnazjalnej	z języka polskiego	0,25 (n = 203)	0,19 (n = 203)	0,44 (n = 201)	0,32 (n = 185)	0,21 (n = 203)	1,00 (n = 203)	0,39 (n = 203)	0,43 (n = 203)	0,65 (n = 203)	0,43 (n = 203)	0,47 (n = 203)
	z historii	0,27 (n = 203)	0,25 (n = 203)	0,30 (n = 201)	0,46 (n = 185)	0,23 (n = 203)	0,39 (n = 203)	1,00 (n = 203)	0,42 (n = 203)	0,47 (n = 203)	0,73 (n = 203)	0,36 (n = 203)
	z matematyki	0,33 (n = 203)	0,44 (n = 203)	0,34 (n = 201)	0,29 (n = 185)	0,55 (n = 203)	0,43 (n = 203)	0,42 (n = 203)	1,00 (n = 203)	0,49 (n = 203)	0,42 (n = 203)	0,71 (n = 203)
Stopnie w klasyfikacji końcoworocznej w szkole ponadgimnazjalnej	z języka polskiego	0,31 (n = 203)	0,25 (n = 203)	0,42 (n = 201)	0,36 (n = 185)	0,27 (n = 203)	0,65 (n = 203)	0,47 (n = 203)	0,49 (n = 203)	1,00 (n = 203)	0,55 (n = 203)	0,52 (n = 203)
	z historii	0,22 (n = 203)	0,15 (n = 203)	0,44 (n = 201)	0,50 (n = 185)	0,25 (n = 203)	0,43 (n = 203)	0,73 (n = 203)	0,42 (n = 203)	0,55 (n = 203)	1,00 (n = 203)	0,40 (n = 203)
	z matematyki	0,24 (n = 203)	0,40 (n = 203)	0,34 (n = 201)	0,34 (n = 185)	0,57 (n = 203)	0,47 (n = 203)	0,36 (n = 203)	0,71 (n = 203)	0,52 (n = 203)	0,40 (n = 203)	1,00 (n = 203)

podjęte na podstawie wyników obu testów przeprowadzanych w ostatnim roku nauki w gimnazjum. Gdyby jeden z elementów tego układu, a mianowicie relacje pomiędzy nauczycielskimi ocenami ze szkół obu szczebli, charakteryzował się innymi właściwościami, na przykład współczynnik korelacji przyjmowałby w tym wypadku wartości chociażby ujemne lub bliskie zera, teoria nieobiektywnej oceny szkolnej ugruntowałaby się jako jedna z okoliczności uzasadniających potrzebę zobiektywizowanego pomiaru testami gimnazjalnymi. Z drugiej strony – gdyby wspomniane relacje potwierdziły się bądź w innych przypadkach, bądź w badaniach obejmujących reprezentatywną próbę z całej populacji uczniów szkół ponadgimnazjalnych i uwzględniających raczej nauczycielskie oceny wystawione na zakończenie II klasy gimnazjum – można byłoby rozprawiać o przedziwnym miejscu egzaminu zewnętrznego w kontekście nauczycielskiego paradygmatu oceniania. W takim wypadku należałoby zapewne

wyeksponować problematykę standardowego błędu pomiaru (por. Niemierko, 1999: 211–212; Popham, 1990: 136–138; Niemierko, 2002: 268) i zamiast obchodzić ją w raportach komisji egzaminacyjnych w formułach – na przykład – „rzetelność = 0,88” (*Prezentacja wyników...*, 2003) bądź „przy odchyleniu standardowym równym 8,70 punktu” (*Informacja o wynikach...*, 2003), wprowadzić użytkownika wyników – powiedzmy – tegorocznego testu „W teatrze świata” (GH-A1-031) w ich interpretację z uwzględnieniem – przynajmniej – tego błędu.

Tabela 4.
Ustalone przez kuratorów oświaty sposoby przeliczenia
wyników egzaminu i stopni na punkty

Kurator	Maksymalna liczba punktów skrutacyjnych	Maksymalna liczba punktów za egzamin	Maksymalna liczba punktów za cztery stopnie szkolne	Liczba punktów za stopień z języka polskiego				
				cel. (6)	bdb (5)	db (4)	dst (3)	mrn (2)
Mazowiecki [15]	200	100	72	18	14	10	6	2
Podlaski [16]	200	100	60	15	13	10	6	0
Kujawsko-Pomorski [9]	200	100	80	20	16	12	8	4
Śląski [10]	200	100	64	16	13	10	6	3
Świętokrzyski [5], Lubelski [17]	200	100	80	20	15	10	5	2
Małopolski [1]	200	100	80	20	16	12	7	1
Warmińsko-Mazurski [2]	200	100	80	20	17	14	9	4
Opolski [13]	200	100	75	21	18	10	10	4
Wielkopolski [4]	200	100	48	12	10	8	6	4
Dolnośląski [8]	100	50	40	10	8	6	4	0
Łódzki [3]	200	100	60	15	12	9	6	0
Lubuski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pomorski [14], Podkarpacki [6], Zachodniopomorski [7]	200	100	80	20	16	12	8	0

Akty prawne

- [1] Decyzja Nr 1/2003 Małopolskiego Kuratora Oświaty w Krakowie z dnia 27 stycznia 2003 r. (Nr KO.IV.OK.I-021/2/2003) uwzględniająca zmiany wynikające z decyzji Nr 9/2003 Małopolskiego Kuratora Oświaty w Krakowie z dnia 10 czerwca 2003 r. w sprawie terminów rekrutacji na rok szkolny 2003/2004 do gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół średnich na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkół policealnych oraz szkół pomaturalnych, określenia terminów składania dokumentów, potwierdzania woli podjęcia nauki w danej szkole, sposobów przeliczania na punkty ocen z języka polskiego i trzech wybranych zajęć edukacyjnych, wyników egzaminu gimnazjalnego, sposobów punktowania innych osiągnięć kandydatów oraz zasad rekrutacji, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: http://www.kuratorium.krakow.pl/rekrutacja/decyzja_rekrutacja.doc.
- [2] Decyzja Nr 13 Warmińsko-Mazurskiego Kuratora Oświaty z dnia 18 lutego 2003 r. w sprawie zasad rekrutacji uczniów i słuchaczy do publicznych gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych na podbudowie szkoły zasadniczej, szkół dla dorosłych wszystkich typów oraz szkół policealnych i pomaturalnych, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: http://www.ko.olsztyn.pl/rekrutacja/decyzja_13_2003/decyzja_13_2003.htm.
- [3] Decyzja Nr 2/2003 Łódzkiego Kuratora Oświaty z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie przyjmowania uczniów i słuchaczy do publicznych: gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół średnich na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkół policealnych oraz szkół pomaturalnych, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: <http://www.kuratorium.lodz.pl/aktualnosci.php?id=54>.
- [4] Decyzja nr 3/2003 Wielkopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 3 lutego 2003 r. w sprawie przyjmowania do publicznych gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych oraz dotychczasowych szkół ponadpodstawowych na rok szkolny 2003/2004, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: http://www.ko.poznan.pl/ftp/Decyzja_WKO_z_3_lutego_2003.doc.
- [5] Decyzja Nr 9/2003 Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty w Kielcach z dnia 20 stycznia 2003 r. w sprawie terminów rekrutacji i składania dokumentów do publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół średnich województwa świętokrzyskiego na rok szkolny 2003/2004, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: <http://kuratorium.kielce.pl/tresc.php?p=.&id=nabor&w=5>.
- [6] Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Państwo Dyrektorzy gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół średnich na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkół policealnych i pomaturalnych dla młodzieży i dla dorosłych w województwie podkarpackim, podp. J. Tudrój-Darska, Rzeszów 04.02.2003, WNPU. 421/4/2003, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: http://www.ko.rzeszow.pl/artykuly/zalaczniki/zas_rek.doc.

- [7] Kuratorium Oświaty w Szczecinie, Zasady rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2003/2004, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: <http://www.kuratorium.szczecin.pl/>.
- [8] Postanowienie Dolnośląskiego Kuratora Oświaty w sprawie zasad rekrutacji kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych na rok szkolny 2003/2004, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: ftp://ftp.ckp.pl/jst/rekr_post.doc.
- [9] Postanowienie Nr WO-11/2003 Kujawsko-Pomorskiego Kuratora Oświaty z dnia 14 lutego 2003 r. w sprawie określenia terminów rekrutacji do gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych dla młodzieży i dorosłych oraz terminów składania dokumentów do tych szkół na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w roku szkolnym 2003/2004, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: <http://www.kuratorium.uwoj.bydgoszcz.pl/postanowienie.htm>.
- [10] Postanowienie Śląskiego Kuratora Oświaty Nr KO SE KK 42011/5/03 z dnia 21 stycznia 2003 r. w sprawie zasad rekrutacji uczniów i słuchaczy do publicznych gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej, szkół dla dorosłych wszystkich typów oraz szkół policealnych i pomaturalnych, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: http://ko.katowice.uw.gov.pl/Wazne_inform/postanowienie.htm.
- [11] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 grudnia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, Dz.U. z 2003 r. Nr 2, poz. 21.
- [12] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2001 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych, Dz.U. z 2001 r. Nr 97, poz. 1054, z 2002 r. Nr 14, poz. 131 i Nr 127, poz. 1093 oraz z 2003 r. Nr 2, poz. 21.
- [13] Zarządzenie Nr 1 Opolskiego Kuratora Oświaty z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie ustalenia terminów rekrutacji do gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół średnich na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkół policealnych oraz szkół pomaturalnych, określenia terminów składania dokumentów i ustalenia terminów potwierdzenia przez kandydata woli podjęcia nauki w szkole ponadgimnazjalnej, a także sposobu przeliczania na punkty ocen z języka polskiego i trzech wybranych zajęć edukacyjnych i wyników egzaminu gimnazjalnego oraz sposobu punktowania innych osiągnięć kandydatów, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: http://www.kuratorium.opole.pl/dat/reforma/zarzadz_ocen_2003.zip.
- [14] Zarządzenie nr 1/2003 Pomorskiego Kuratora Oświaty z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie terminów rekrutacji i składania dokumentów do publicznych szkół

ponadgimnazjalnych oraz szkół średnich na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkół policealnych i szkół pomaturalnych, a także sposobu przeliczania na punkty zajęć edukacyjnych i innych osiągnięć kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych w województwie pomorskim na rok szkolny 2003/2004, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: <http://www.kuratorium.gda.pl/index.php?c=195&d=601>.

- [15] Zarządzenie Nr 5 Mazowieckiego Kuratora Oświaty z dnia 7 lutego 2003 r. w sprawie terminów rekrutacji do publicznych szkół ponadgimnazjalnych, szkół średnich na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkół policealnych, szkół pomaturalnych, terminów składania dokumentów oraz w przypadku szkół ponadgimnazjalnych sposobu przeliczania na punkty ocen z języka polskiego i trzech wybranych zajęć edukacyjnych, wyników egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, a także sposobu punktowania innych osiągnięć kandydatów, Warszawa 07.02.2003, KO.SP.4307/5a/03, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: <http://mazowsze.uw.gov.pl/pdf.php?id=165>.
- [16] Zarządzenie Nr 6/03 Podlaskiego Kuratora Oświaty z dnia 14 lutego 2003 r. w sprawie ustalenia terminów i zasad rekrutacji do gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół średnich na podbudowie programowej szkoły zasadniczej, szkół policealnych oraz szkół pomaturalnych, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: <http://www.kuratorium.bialystok.pl/ZarzadzenieNr6.doc>.
- [17] Zasady rekrutacji do publicznych szkół ponadgimnazjalnych, szkół średnich na podbudowie programowej szkoły zasadniczej oraz szkół policealnych dla młodzieży województwa lubelskiego na rok szkolny 2003/2004, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: http://www.kuratorium.lublin.pl/Aktual/rekrutacja/Zasad_%20rekrutacja.doc.

Bibliografia

- Anastasi A., Urbina S. (1999), *Testy psychologiczne*, Warszawa.
- Gould S. J. (1981), *The Mismeasure of Man*, New York.
- Informacja o wynikach egzaminu gimnazjalnego '2003 w części humanistycznej w województwie śląskim* (2003), Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie, Jaworzno, maszynopis, dostępny w Internecie 8 lipca 2003 r. pod adresem: http://www.oke.jaw.pl/okepl/wynikimapa/gimn2003/GH_A1/infogh2003.exe.
- Messick S. (1994), *Validity of Psychological Assessment: Validation of Inferences from Persons Responses and Performances as Scientific Inquiry into Score Meaning* (ETS RR-94-95), Princeton.
- Messick S. (1998), *Test Validity: a Matter of Consequence*, „Social Indicators Research”, t. 45, nr 1-3, s. 34-44.
- Niemierko B. (1999), *Pomiar wyników kształcenia*, Warszawa.
- Niemierko B. (2002), *Ocenianie szkolne bez tajemnic*, Warszawa.

- Niemierko B., Brzdąk J. (red.) (2002), *Dwa rodzaje oceniania szkolnego. Ocenianie wewnątrzszkolne i zewnętrzne a jakość pracy szkoły*, Katowice.
- Popham W. J. (1990), *Modern Educational Measurement. A Practitioner's Perspective*, Englewood Cliffs.
- Prezentacja wyników egzaminu gimnazjalnego* (2003), Centralna Komisja Egzaminacyjna, Warszawa, maszynopis, dostępny w Internecie pod adresem: <http://www.cke.edu.pl/podstrony/aktkom/Prezentacja%20wynik%F3w%20egzaminu%20gimnazjalnego.exe>.
- Skorupiński P. M. (2002), *Trafność interpretacji wyników egzaminu gimnazjalnego w rekrutacji kandydatów do publicznej szkoły ponadgimnazjalnej*, [w:] B. Niemierki, J. Brzdąk (red.), *Dwa rodzaje oceniania szkolnego. Ocenianie wewnątrzszkolne i zewnętrzne a jakość pracy szkoły*, Katowice, s. 43–52.